Ner 209. ROK 1838. PIĄTEK 14 WRZEŚNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złp. 10 miesięcznie złp. 4.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Nikodema.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Budimił.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE

Dzień godzina	Barometr do 0 o R. red. w miarze Paryzkiej	stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery.	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
6	27° 8" 836	† 11°, 4	4 " 87	Pn. Wschodni słaby	Pochmurno	Mgła
13 2	8, 428	+ 15, 8	4, 82	Wschodni słaby	Chmury	
10	8, 330	† 10, 3	4, 39	" "	Pogoda	

Część Urzędowa.

Nro 6405.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W moc uchwały Senatu Rządzącego do L. 5255 r. b. zapadłéj, podaje niniejszym do wiadomości iż w dniu 20 września r. b. przed południem odbywać się będzie w biórach Wydziału Spraw Wewnętrznych i policyi publiczna licytacya in minus wypuszczenia w przedsiebiorstwo odbudowania nowéj upusty na rzece Rudawie przy gruntach wsi Bronowic, ato wedle planu i kosztorysu przez Senat Rządzący w kwocie złp. 1,365 zatwierdzonego, każdy przeto pretendent w dniu i miejscu wyżéj oznaczonym, zaopatrzony vadium w ilości złp. 136 znajdować się zechce, gdzie nadto o planie i kosztorysie bliższą może powziąść wiadomość.

Kraków d. 12 września 1838 r.

Senator Prezydujący
KIEŁCZEWSKI.
Referendarz *L. Wolff.*

Część Polityczna.

WIADOMOŚCI Z POCZTY WCZORAJSZÉJ.

— *Paryż 5 Września.* —

Gazeta codzienna wczorajsza, (*Quotidienne*), uważa zwichnienie zamachu krystynistów przeciw Morelli, za wypadek wielkiéj wagi dla sprawy D. Carlosa, tym zaś szkodliwszy dla rządu madryckiego nawet pod względem nowéj pożyczki, którą trudniéj teraz jeszcze będzie do skutku przyprowadzić, równie jak pod względem działań Espartera w Nawarze, które tym wypadkiem do reszty sparaliżowane być mogą.—Tym sposobem cały plan kampanii konstytucyonistów ze wszystkiem jest wstrząśniony.

— *Madryt 29 Sierpnia.* —

W przesłanym rapporcie jenerała Oraa o klęsce pod Morellą zasięgającym do pamiętnego dnia 17 sierpnia, wszystkie prawie szczegóły o poniesionych stratach zgadzają się z poprzedniemi doniesieniami. Przyznaje on, że na wszystkich punktach attaku a mianowicie do wyłomu, pomimo poświęcenia się wyższych officer-

rów, których wielu poginęło;—wojsko konstytucyjne niemogło wytrzymać straszliwego ognia nieprzyjacielskich dział i ręcznéj broni.

Przedwczoraj skradziono w pałacu królowéj różne przedmioty, wartości 50,000 realów.

Podług listu z Daroca, d. 23 sierpnia, jenerał Kabrera, przez Contrevas i Minglavillę wdarł się do prowincyi Cuenza; i sądzą że chce niepokoić Madryt, lub jenerała Narvaez wyprzéć z prowincyi Manchy. — W Saragossie zaś odebrano wiadomość z Burgos, że karliści pod rozkazami Balmasedy opanowali miasto Pesquiera nad rzeką Duero i garnizon tamtejszy składający się z 400 ludzi wojska linijowego i 200 gwardyi narodowéj, zabrali w niewolę wojenną. Władze rządowe z Penafiele, uciekły do Cuellos. —

— *Lizbona* 28 *Sierpnia.* —

Smierć Remeszyda, nie przywróciła spokojności w Algarbii. Stary ten dowódca stronników D. Miguela, zostawił w synu swoim następcę, który stoi na czele znacznego korpusu, i stoczył już kilka potyczek z wojskiem królowéj. Dzienniki tutejsze zawierają listowność pomiędzy młodym Remeszido i kapitanem Neutel, który mu ofiarował amnestyą i opiekę, jeżeli złoży broń. Odpowiedź młodego dowódzcy miguelistów brzmi dosłownie jak następuje: »*Kapitanie!* Grzeczne pismo Pana przeczytałem i poważam się na takowe odpowiedzieć: że ja dobrze jeszcze pamiętam waszę amnestyę z roku 1835, bo w skutku jéj, byłbym już dotychczas, tak jak mój ojciec, na tamten świat wyprawiony. Obiecujeż mi Pan swą opiekę, lecz gdy ta ojcu mojemu na nic się nieprzydała, mógłżebym w niéj pokładać jaką ufność? Przyrzeczenia liberalistów, a rozumowania i dobra wiara pijaków i szulerów, jednaką mają wartość w moich oczach. Gdyby tylko od losu zależało wpadnienie jednych ludzi w ręcę drugich, pogróżki Pana mogłyby mnie zastraszyć; lecz gdy wszystko wyłącznie od woli Boga zawisło, w którego liberaliści niewierzą, a przecież z pod wyroków jego uchylić się niepotrafią: mam więc nadzieję w Bogu, że wasze przepowiednie ze wstydem waszym zniweczy. Gdyby jednak wnioski Pana mimo to spełniły się, to chociaż przyjdzie mi zginąć od garsztki psów, zawsze umrę w obronie praw Wszechmocnego. Czy rozumiesz mnie dobrze Panie Neutel? Co się tyczy mojéj rodziny, przypominam Panu odwet Kabrery w Hiszpanii; za każdego jéj członka nad którym się pastwić będziecie, — dziesięciu waszych ulegnie temuż samemu losowi, i tym sposobem okażę wam, że jestem Manuel de Graca Reis-Remeschido, etc.

Kilka korpusów podobnych, niepokoi wciąż Portugallią na różnych stanowiskach i wojska królowéj zostają z niemi w ciągléj walce.

Wiadomości z poprzednich poczt.

— *Paryż* 30 *Sierpnia.* —

Z powodu narodzenia się wnuka swego, król kazał podobno zapłacić z własnych funduszów, dwudniowy żołd dla podoficerów i żołnierzy całego wojska. — Dnia 28 odbyło się z względu tychże narodzin, uroczysto *Te Deum* w kościele katedralnym *Notre-Dame*, na którem był obecny król z rodziną i cała świetność Paryża. Na wstępie do kościoła, gdzie wysiadła rodzina królewska, wznosił się baldachin tronowy z karmazynowego złotem tkanego axamitu; tutaj przyjmował króla arcybiskup paryski na czele duchowieństwa i wprowadził monarchę do kościoła, gdzie, gdy NN. Państwo osiedli, miał do nich stosowną przemowę.

Jenerał Negrier, którego odwołano z Konstantyny, otrzymał dowództwo wojska w departamencie du Nord. (Północy).

Nadeszła tu bulla papieska; dotycząca urządzenia biskupstwa w Algierze. Xiędza Dupuch z Bordeaux, przeznaczył król na tę godność.

Z powodu nieporozumień zachodząch z Szwajcaryą i z krajami Ameryki południowéj, są przedsiebrane bez przerwy znaczne uzbrajania. Szczególniéj marynarka, nie była od dawnego już czasn w tak wielkiéj czynności, ma bowiem przeszło 40 uzbrojonych okrętów. Podobnież i na granicy północnéj zarządzono niejakie demonstrancye, a w stronę Szwajcaryi, posłano pułki niektóre, ale nie przyjdzie tu zapewne do niczego gdyż nie byłoby bezpiecznie zacząć w samym środku Europy kroki nieprzyjacielskie. Zdaje się, że te poruszenia wojskowe, ograniczą się wyłącznie na demonstracyach tylko, ażeby skłonić Szwajcaryę do uczynienia zadosyć przedstawieniom xięcia Montebello.

ROZMAITOSCI.

2 podróżni udający się do Ameryki byli w Buząwil zmnszeni pożyczyć 2000 fr. od lichwiarza. Ponieważ w pół godzine otrzymali listy z pieniędzmi, zaraz dług zwrócili. Lichwiarz żądał procentu za tan czas 30 fr. To wynosi 3,153,000 procent rocznie! Tym sposobem po upływie rokn musieliby zapłacić procentu za 2,000 fr. 63 miliony.

Obliczono, że dama na jednym balu, jeżeli należy do wszystkich tańców, odbywa drogę 4 mil, a to w ciasnych trzewikach, w sznurówce i po większéj części skacząc na końcach palców. Prawdziwie zadziwia takie natężenie. Powiedzieć damie, aby w wygodnym ubiorze, na najlepszéj drodze, w dziesięciu godzinach uszła 4 mile; uważałaby to za rzecz niepodobną.

Bakalarz niedawno stawiony był przed sądem w Paryżu, który uczniów zbytnie targał za uszy. Ojciec skaleczonego dziecka żądał 100 fr. wynagrodzenia, gdyż musiał dla synka czynić wydatki na doktora i aptekarza. Nauczyciel przyznał się do winy i został skazany na zapłatę tegóż wynagrodzenia, oraz na 8miodniowe więzienie.

Anglik zaproszony do pewnego pana na obiad, z nieostrożności przewrócił szklankę wina na stole, gdy go gospodarz zapytał: Czy to jest zwyczajem w Anglii», odpowiedział: Zwyczajem nie jest, ale kiedy się zdarza, nikt o to nie pyta.

»Jesteś biegłym lekarzem, rzekł xżę K. do zmarłego Huffelanda, znasz tak dobrze ciało ludzkie.« Zapewne odpowiedział Huffeland, my lékarze jesteśmy jak nocni stróża; ci znają ulice, ale niewiedzą, co się dzieje wewnątrz domów.

Dnia 19 b. m. w Płocku musiało być nader ciekawe widowisko w tamecznym teatrze jak się domyslać można z przysłanego tu afiszu, który umieszczamy: Artyści dramatyczni będą mieli zaszczyt dać reprezentacyą wielkiéj wcale nowéj, z największym zadowoleniem po wszystkich teatrach zagranicznych odegrywanéj, arcy-komicznéj mellodramy z chórami i śpiewami, z muzyką p. Kauer, przez p. Nestroi autora sztuki »Na dole i na pierwszem piątrze« napisanéj, w 5ciu oddziałach pod tytułem: *Baba milionowa, czyli z małych ludzi wielki świat.* Oddział 1szy: *Trafił jak kulą w płot, i konkurs na małżonka.* Oddział 2gi: *Biedą najmędrszy professor, a w starym piecu djabeł pali.* Oddział 3ci: *Lekarstwo na chorobę rozumu, i miecz w ręku szalonego.* Oddział 4ty: *Examin małżonków z konkursu, i co głowa to rozum.* Oddział 5ty: *Obiad z grzmotem, i czym kto wojuje od tego ginie.*

Kreuth.

Położenie miejsca Kreuth u podnoża Alp, jest jedno z najpiękniejszych. Sród niewielkiéj doliny, prawie zewsząd otoczonéj wysokiemi, obfitym lasem porosłemi górami, urządzony jest zakład do brania kąpieli, picia serwatki i soku ze świeżych ziół alpej-

skich. Lubo ta dolina położona jest przeszło o 2900 stóp nad powierzchnią morza Śródziemnego, będąc wszakże zasłoniona od wiatrów, ma nader umiarkowany klimat. Powietrze tu jest górne, czyste, ale niedotkliwe, owszem łagodne.

Oko przybylca z przyjemnością spotyka w samotnéj téj dolinie, szereg zabudowań malowniczo rozpierzchłych u stóp gór przepaścistych. Rossyanin zdziwiony zostaje na widok małego kościółka, zupełnie podobnego do starożytnych cerkwi ruskich.

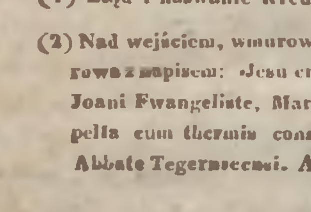
Kościołek ten, pod nazwiskiem ś. Krzyża (1) napełniony ofiarami dziękczynnemi cierpiących, uleczonych wodami źródła wytryskującego po za tą świątynią, nosi ciekawy napis, (2) świadczący o dawno wiadomem użyciu wód tego źródła.

Krouth szczególniéj zaleca się sposobem przygotowania serwatki, tego w Alpach używanego środka dla przywrócenia dzielności siłom żywotnym, oraz umocnienia piersi i nerwów.

(1) Ztąd i nazwanie Kreuth.

(2) Nad wejściem, wmurowana jest tablica marmurowa z napisem: «Jesu crucifixo, matri dolorosae, Joani Ewangeliste, Mariae Magdalenae, haec capella cum thermis consecrata fuit sub Quirino Abbate Tegernseensi. Anno MDCCVII.

Doniesienie.

Zachęceni pochlebnem i ustawicznem odwiedzaniem prześwietnéj publiczności tutejszéj i zagranicznéj, składu naszego i oświadczanem sobie ukontentowaniem} z naszych okularów, również jak czyniąc zadość licznem zaprzszaniom, aby tu dłużéj jeszcze pozostali, postanowili podpisani pobyt swój w tutejszéj stolicy do 2 dni jeszcze przedłużyć i polecić się z osobliwym rodzajem okularów Wallenstona które nietylko zachowują słabe i krótkowidzące oczy, lecz takowe nawet naprawiają. Szkła te są wynalezione przez sławnego fizyka Wallenstona (i zasługują na szczególne zalecenie, ponieważ posiadają własność, nadawania pięknego jasnego światła i mają wielkie pole widzenia. Urządzone są dla krótko-daleko i słabowidzących oczów. Mają także podpisani przewyborne okulary dla dam, i sposób, podług którego można bez utrudzenia oka wieczorem czytać, pisać i rysować. Możemy się pochlubić, że te okulary w Berlinie, Hamburgu i innych wielkich miaztach niemieckich wielkie upodobanie znalazły. Jak tylko podpisani przypatrzą się czyim oczom i takowe rozpoznają, natychmiast stósowne dla każdego oka wybiorą okulary, o czem każdy amator łatwo się przekona. — Opatrzeni są także podpisani wyborem angielskich kieszonkowych w mosiądz oprawnych i kosztnjących za sztukę po złotych dziewięć perspektywek kieszonkowych, równie jak mikroskopów kieszonkowych, nowego rodzaju w miedź oprawnych i kosztujących po złp. 9 za sztukę — tudzież mają wszelkie gatunki termometrów, także mają zapas alkoholometrów i angielsk ich brzytew.

Bracia *Strauss* z Akwisgranu.

Nadworni Optycy J. Królewiczowskiéj Mości Xięcia Karola Pruskiego.

Mieszkanie ich i skład, można odwiedzać codziennie od 9 zrana do 6 wieczór w oberży Pollera przy ulicy Szpitalnéj.